

Handläggare
Susanne Höglin
Telefon: 0850829766**Till**
Stadsbyggnadskontoret

Enigheten 25 och 26 samt Hingsten 1 och 2 m.fl., förslag till detaljplan, 2020-09402

Med anledning av stadsbyggnadskontorets remiss av rubricerat ärende vill Skönhetsrådet anföra följande.

Beslut

Skönhetsrådet avstyrker förslag till detaljplan i föreliggande form.

Ärendet

Stadsbyggnadskontoret har upprättat ett nytt planförslag för högstadieskola, bostäder och förskola längs med Bällstavägen i Mariehäll. Skolan planeras för drygt 540 elever i den västra delen av planområdet och förslaget inrymmer 350 bostäder på platsen för nuvarande industrifastighet på fastigheterna Enigheten 25 och 26.

Den föreslagna bebyggelsen omfattar fem kvarter i två till tio våningar och placeras tätt intill gatan för att skapa en stadsmässighet i enlighet med översiktsplanen. Söder om Bällstavägen planeras en lamell och ett punkthus vilket förutsätter rivning av befintliga villor på fastigheterna Hingsten 1 och 2. Den ena av villorna uppfördes vid förra sekelskiftet och har bl.a. innehållit områdets telefonstation, därav namnet ”telefonvillan”.

Skönhetsrådet anser att platsen är möjlig att utveckla men på ett mer varsamt sätt än i förslaget. Enligt rådets uppfattning rymms inte både en skola och så mycket bostäder som förslaget anger inom planområdet. Slutsatsen är att antingen måste antalet bostäder minskas eller skolan placeras någon annanstans. Den föreslagna bebyggelsen följer visserligen topografin, men med våningsantal upp till tio våningar vid korsningen Bällstavägen/Kratsbodavägen överskrider den vad kvarterstruktur som typologi tål. Rådet finner heller inte de föreslagna överhängen och arkaderna övertygande eftersom de bidrar till ökad utbredning som tar solljus.

flerbostadshus i fyra våningar och senast i kvarteret Alphyddan vid Kratsbodavägen (laga kraft 2015) byggnader i fem till sju våningar.

Industriefastigheten inom planområdet uppfördes i etapper mellan åren 1969 och 1978 och står nu inför rivning. Skönhetsrådet anser att det beviljade rivningslovet är att föregå processen då det borde ha utretts om fastigheten kunnat omvandlas till skola. Det är också förvånande att staden river så unga hus utan att presentera någon livscykelanalys eller kalkyl för vilken miljöpåverkan detta innebär. Rådet anser att frågan om hur det bidrar till stadens ambitiösa miljömål och arbete med Agenda 2030 är viktig att ställa i sammanhanget.

Det grönområde där skolan föreslås är sammanhängande och innehåller många gamla tallar, ädellövträd, stora lönnar, fågelbärsträd och ett fint fältskikt med gulsippa och liljekonvalj som är en fridlyst art. Skönhetsrådet vill inskräpa att grönområdet är nödvändigt inte bara för de tillkommande bostäderna utan för dem som redan bor i Annedal. Såväl Annedal som Mariehäll lider sedan tidigare av stor parkbrist. Att i nuvarande trängda läge exploatera ett kvarvarande mycket fint grönområdet är därför fel väg att gå. Skoltomten blir dessutom problematisk då den är mycket kuperad och endast kommer att tillhandahålla 5,4 kvm friyta per barn. Den plana marken på den före detta industritomten vore mer intressant att utreda som skolgård. Skolgårdar på tak som i förslaget kan heller inte anses vara annat än en nödlösning. Allt sammantaget är frågan om skoltomen en angelägenhet inte bara för planområdet utan för hela närområdet med Annedal, Mariehäll, Ulvsunda industriområde, Solvalla och Bällsta där det planeras många nya bostäder. Staden bör genom en lokaliseringsutredning av detta större område finna den bästa platsen för en eller flera nya skolor. Med dagens höga byggt tempo borde skolbyggandet vara en välintegrerad del i stadsplaneringen men dessvärre visar förslaget att så inte är fallet. Snarare planeras områden nästan enbart för bostäder och sedan placeras skolbyggnader i parker eller grönområden i stadsdelar där parkbrist redan råder. Stockholms stad har en lång tradition av kvalitativt skolbyggande som grundlades under 1800-talet och rådet vill uppmana staden att hålla fast vid denna stolta tradition genom en mer långsiktig och hållbar skolplanering.

Rådet till skydd för Stockholms skönhet

10535 Stockholm
Telefon 0850829766
Växel 08-50829000
susanne.hoglin@stockholm.se
stockholm.se/skonhetsradet

Avslutningsvis avråder Skönhetsrådet från exploatering på södra sidan av Bällstavägen. Det finns få villaområden kvar som är så brokiga och med så gammal bebyggelse som i Mariehäll och därför är det särskilt värdefullt att behålla dem som finns kvar. Detta uttrycks även i förslagets antikvariska konsekvensanalys:

”byggnader från tiden före 1920-talets bebyggelseexpansion som har sin huvudsakliga karaktär bevarad utgör en så begränsad del av byggnadsbeståndet att de anses särskilt värdefulla att bevara”. Rådet vill påminna om att Mariehäll finns med i stadens nyligen antagna *strategi för varsam utveckling av småhus-och villaområden*. I strategin anförs att områdena behöver värnas när staden växer eftersom de utgör en del av Stockholms karaktär.

Rådet till skydd för Stockholms skönhet

10535 Stockholm
Telefon 0850829766
Växel 08-50829000
susanne.hoglin@stockholm.se
stockholm.se/skonhetsradet

Digitala signaturer

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Magnus Henrik Erkki,Nerlund	2022-05-19
Inga Margareta,Varg	2022-05-19